

سوالات متن مطالعات اجتماعی نهم درس بیست و دو (حقوق و تکالیف شهروندی)

- ۱- وقتی نهاد حکومت در یک جامعه شکل می گیرد، روابط متقابلی بین .. مردم .. و .. حکومت .. پدید می آید.
 - ۲- منظور از واژه شهروندی چیست؟ واژه شهروندی به همین روابط متقابل مردم و حکومت اشاره دارد. شهروندی ارتباطی است که افراد را به یک حکومت مشخص پیوند می دهد و در نتیجه برای فرد و حکومت، حقوق و تکالیفی ایجاد می شود.
 - ۳- منظور از حقوق شهروندی چیست؟ حقوق شهروندی در واقع وظایف و تکالیف حکومت را نسبت به مردم بیان می کند.
 - ۴- حقوق و تکالیف شهروندی در کجا مشخص می شود؟ قوانین هر کشور به خصوص قانون اساسی آن، حقوق و تکالیف شهروندی را معین می کند.
 - ۵- چرا حقوق و تکالیف شهروندی یکسان نیست؟ زیرا حقوق و تکالیف شهروندی متناسب با قوانین بوده و از کشوری به کشور دیگر فرق می کند. هر چند امروزه شباهت های زیادی نیز در حقوق و تکالیف شهروندی در جوامع مختلف مشاهده می شود.
 - ۶- حقوق شهروندی طیف وسیعی از کدام حقوق را شامل می شود؟ از انواع حقوق سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ...
 - ۷- پنج مورد از انواع حقوق شهروندی را بر پایه قانون اساسی جمهوری اسلامی بنویسید.
- حق برخورداری از عدالت قانونی - حق برخورداری از عدالت قضایی - حق برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی - حق مشارکت سیاسی - حقوق فرهنگی

۸- عدالت قانونی یعنی چه؟ عدالت قانونی یعنی اینکه حکومت در وضع قوانین، اجرای قوانین و نظارت بر اجرای قوانین بین شهروندان تبعیض قائل نشود.

۹- پیامبر اکرم (ص) در مورد رعایت عدالت قانونی چه می فرمایند؟ ... امت های پیشین گرفتار و نابود شدند، زیرا وقتی اشراف آنها جرمی مرتکب می شدند آنها را از مجازات معاف می کردند. اما وقتی زیر دستان آنها همان جرم را مرتکب می شدند آنها را به شدت مجازات می کردند.

۱۰- منظور از حق برخورداری از عدالت قضایی چیست؟ شهروندان حق دادخواهی دارند و هر کس می تواند متناسب با نوع دادخواست خود به دادگاه مراجعه کند. شهروندان حق دارند در همه دادگاه ها برای خود وکیل مدافع انتخاب کنند.

۱۱- شهروندان در چه مواردی حق برخورداری از تأمین اجتماعی را دارند؟ بیکاری، معلولیت، پیری، بازنشستگی، بی سرپرستی، از کار افتادگی و حوادث.

۱۲- وظیفه حکومت در مورد رفاه و تأمین اجتماعی چیست؟ حکومت باید با برنامه ریزی مناسب، زمینه را برای رفع فقر و محرومیت و ایجاد شرایط مناسب زندگی فراهم کند

۱۳- مشارکت سیاسی یعنی چه؟

مشارکت سیاسی یعنی اینکه هر شهروند بتواند در امور سیاسی جامعه دخالت کند و در سرنوشت کشور خود نقش داشته باشد.

۱۴- حق برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی را توضیح دهید.

✓ کلیه شهروندان حق دریافت خدمات عمومی به صورت برابر و عادلانه و در کوتاه ترین زمان ممکن را دارند.

✓ شهروندان حق دارند در مواردی مانند: بیکاری، معلولیت، پیری، بازنشستگی، بی سرپرستی، از کار افتادگی و حوادث از تأمین اجتماعی بهره مند باشند.

✓ هر شهروند حق دارد به آموزش و پرورش، مراکز فرهنگی و ورزشی، آتش نشانی، پلیس و نظایر آن دسترسی آسان داشته باشد.

✓ شهروندان حق دارند در محیط پاک و سالم و بدون آلودگی زندگی کنند و از خدمات و امکانات بهداشتی و درمانی مناسب، به بهترین وجه برخوردار شوند.

۱۵- مشارکت سیاسی مردم از چه راه هایی ممکن است صورت بگیرد؟ ممکن است از راه های مختلفی چون شرکت در انتخابات، عضویت و همکاری در احزاب و انجمن های سیاسی، شرکت در راه پیمایی ها و تظاهرات صورت بگیرد.

۱۶- در انتخابات مردم چه نقشی دارند؟ در انتخابات، مردم ممکن است انتخاب کننده باشند و به منظور انتخاب کارگزاران سیاسی در انتخابات شرکت کنند و یا خود داوطلب نمایندگی و به دست گرفتن امور حکومت باشند که در این حالت مردم باید به آنها رأی دهند.

۱۷- در مورد انتخاب مستقیم و غیرمستقیم مردم بر اساس قانون اساسی توضیح دهید. بر اساس قانون اساسی جمهوری اسلامی، مردم برای انتخاب برخی از کارگزاران مانند رئیس جمهور (رئیس قوه مجریه)، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و یا اعضای شوراهای شهر و روستا به طور مستقیم به افراد مورد نظر خود رأی می دهند.

۱۸- بر اساس قانون اساسی مردم برای انتخاب کدام یک از موارد زیر بصورت غیر مستقیم به افراد رأی می دهند؟

الف) رئیس جمهور () ب) رهبر (*) ج) شورای شهر و روستا () د) نمایندگان مجلس ()

۱۹- رهبر چگونه انتخاب می شود؟

الف) رأی مردم () ب) مجلس خبرگان (*) ج) شورای نگهبان () د) نمایندگان مجلس ()

۲۰- برخی از حقوق فرهنگی که در قانون اساسی مورد تأکید است را بنویسید. حمایت از تشکیل خانواده و پاسداری از روابط خانوادگی، حمایت از تعلیم و تربیت شایسته، آزاد بودن استفاده از زبان های قومی و محلی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در

کنار زبان فارسی.

۲۱- نمونه هایی از تجاوز نکردن به منافع عمومی و حقوق دیگران را بنویسید.

✓ همه افراد حق انتخاب شغل دلخواه و کسب درآمد دارند اما فرض کنید فردی بخواهد در شهر و در حیاط خانه خود دامداری ایجاد کند و دام پرورش دهد.

از آنجا که این کار موجب آلودگی و ضرر رسیدن به بهداشت و سلامت ساکنان محله می شود و البته قانون نیز چنین اجازه ای را به وی نمی دهد.

✓ همه افراد، مالک اتومبیل خود هستند و حق دارند در جاده ها رانندگی کنند اما نباید با سرعت غیر مجاز حرکت کنند، زیرا این کار به جان دیگران آسیب می رساند.

۲۲- اصل چهلم قانون اساسی چه می گوید؟ شهروندان مجاز نیستند برای استفاده از حقوق خود به منافع عمومی زیان برسانند و حقوق دیگران را ضایع کنند.

۲۳- هر شهروند در قبال حقوق شهروندی، تکالیف و تعهداتی دارد برخی از این تکالیف را بنویسید. رعایت قانون و مقررات - همکاری با دولت - پرداخت مالیات و عوارض - دفاع از کشور - امر به معروف و نهی از منکر

۲۴- اثرات نادیده گرفتن قانون یا سرپیچی از آن چیست؟ موجب اختلال و هرج و مرج در جامعه می شود.

۲۵- قانون چه موقع جایگاه واقعی خود را در جامعه پیدا می کند؟ وقتی پیدا می کند که همه افراد، اعم از کارگزاران و مسئولان و مردم، آن را رعایت کنند و به آن پایبند باشند.

۲۶- برنامه ها و اقدامات عمرانی، اقتصادی و اجتماعی حکومت ها چه زمانی ثمر می دهد و به هدف می رسد؟ زمانی ثمر می دهد و به هدف می رسد که شهروندان نسبت به پیشرفت کشور دلسوز و حساس باشند و با دولت مشارکت و همکاری کنند.

۲۷- پیام مقام معظم رهبری در نوروز ۹۴ در مورد همکاری مردم و دولت چه بود؟ ... دولت کارگزار ملت است و ملت کارفرمای دولت است. هر چه بین ملت و دولت صمیمیت بیشتر و همدلی بیشتری باشد، کارها بهتر پیش خواهد رفت.

۲۸- شعار سال ۱۳۹۴ چه بود؟ دولت و ملت همدلی و همزبانی

۲۹- بخشی از درآمد های دولت از راه .. مالیات .. و .. عوارض .. تأمین می شود.

۳۰- مالیات چیست؟ مبلغی است که شهروندان بر اساس قانون و به صورت بلاعوض به دولت پرداخت می کنند تا صرف هزینه های عمومی کشور شود.

۳۱- عوارض را با ذکر مثال تعریف کنید. عوارض مبلغی است که شهروندان در مقابل دریافت خدمتی از دستگاه های اداری و دولتی، به آنها می پردازند، برای مثال، پولی که بابت امتیاز شمارگر (کنطور) آب و برق، صدور گواهی نامه رانندگی، عبور از بزرگراه ها یا وارد کردن کالا به کشور و مانند آن پرداخت می شود.

۳۲- وقتی عناصر قدرت در کشور وجود نداشته باشد، چه اتفاقی می افتد؟ قدرت های مستکبر جهان ما را وادار به اطاعت می کنند و به راحتی می توانند بر سرنوشت و آینده کشور عزیزمان مسلط شوند.

۳۳- اقتدار چیست؟ اقتدار این است که علم، اقتصاد، سازندگی، پیشرفت، عزت و اعتبار بین المللی و همچنین توان دفاعی کشور، به وسیله نیروهای داخلی و از درون یک ملت، جوشیده و تقویت شود.

۳۴- وظیفه نیروی نظامی و انتظامی چیست؟ به شکل خاص وظیفه تأمین امنیت کشور و حراست از مرزهای کشور را بر عهده دارند.

۳۵- اصل ۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در مورد چیست؟

الف) امر به معروف و نهی از منکر (*) (ب) دفاع از کشور () (ج) پرداخت مالیات () (د) خط و زبان ()

۳۶- اصل ۸ قانون اساسی در باره امر به معروف و نهی از منکر چه می گوید؟ می گوید: در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر، امر به معروف و نهی از منکر وظیفه ای است همگانی و متقابل بر عهده مردم نسبت به یکدیگر، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت. شرایط و حدود و کیفیت آن را قانون معین می کند.

۳۷- حقوق شهروندی جمهوری اسلامی را با دوره قاجاریه مقایسه کنید. عدم وجود حق آزادی بیان، اظهار نظر و انتقاد در دوره قاجار- عدم مشارکت مردم در امور سیاسی و از عدالت قانونی ... -دسترسی کم مردم به حقوق رفاهی و تأمین اجتماعی- به خاطر تفکر ارباب رعیتی حق برخورداری از عدالت قانونی و قضایی نیز کم بود- در آن دوره مردم با عنوان رعیت شناخته می شدند نه شهروند.

۳۸- کدام اصل قانون اساسی کشور ما مربوط به حق تأمین اجتماعی است؟ اصل ۲۹ قانون اساسی